

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.034/2016/6. szám

A tanács tagjai: Dr. Orosz Árpád a tanács elnöke
Salamonné Dr. Piltz Judit előadó bíró
Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró Ágnes bíró

A felperes

A felperes képviselője: Dr. Erdélyi Miklós ügyvéd

Az alperes

Az alperes képviselője: Dr. Siket István ügyvéd

A per tárgya: Öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Szegedi Törvényszék 4.Pf.21.084/2015/4.

Az elsőfokú bíróság és a határozat száma:

Makói Járásbíróság 4.P.20.177/2014/19.

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Törvényszék 4.Pf.21.084/2015/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] V. I.-né B. R. (a továbbiakban: örökhagyó) gyermekei a felperes és V. M.. Az alperes V. M. gyermeke, az örökhagyó unokája.
- [2] V. M. kapcsolata a korábbi házastársával megromlott, tőle különváltan élt. Az alperes így négyéves kora óta az örökhagyónál nevelkedett, vele együtt élt az örökhagyó tulajdonát képező ingatlanban. 2003-ig velük együtt élt a felperes is, majd miután az örökhagyóval való viszonya megromlott, az ingatlanból elköltözött, azt követően édesanyjával a kapcsolatot nem tartotta.
- [3] Az örökhagyó és az alperes 2002. június 15-én öröklési szerződést kötött, amelyben rögzítették, hogy az örökhagyó idős kora és betegsége miatt saját eltartásáról megfelelően már nem tud

gondoskodni, ezért az alperes vállalta, hogy az örökhagyót élete végéig - a szerződés szóhasználatára szerint - „gondviselni” fogja: ennek keretében gondoskodni fog az étkezéséről, fűtésről, világításról, takarításról, ruházatáról, betegsége esetén ápolni fogja, részére a mindenkori állapotának megfelelő gondoskodást nyújtja, majdan bekövetkező halála esetén megfelelő módon eltemetteti. A szerződés szerint az örökhagyó a nyugdíjával szabadon rendelkezett a jövőben is. A gondoskodás fejében az örökhagyó az alperest ingó- és ingatlanvagyonára örökösévé nevezte. A szerződésben a szerződő felek megállapították, hogy a gondviselés már évek óta tart, és közvetlenül megoldott, tekintettel arra, hogy az örökhagyó és az eltartó egy ingatlanon belül laknak. A szerződésben az ingatlan értékét 600.000 forintban, a havi tartás, gondviselés értékét 10.000 forintban állapították meg.

- [4] Az örökhagyó 2011. december 3-án elhunyt. A közjegyző a hagyatékát teljes hatállyal szerződéses öröklés címén az alperesnek adta át.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] Az felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy a perbeli ingatlan 1/2 részének ő a törvényes örököse, egyben kérte tulajdonjogának bejegyzését. Arra hivatkozott, hogy az örökhagyó és az alperes közötti öröklési szerződés jogszabályba ütközik, így érvénytelen, mivel az alperes nem az örökhagyóval lakott, tartási szolgáltatásokat az örökhagyónak nem nyújtott, és nem is gondozta őt. Hangsúlyozta, hogy az alperes az örökhagyó gondviselését, gondozását vállalta, az öröklési szerződés jogszabályban előírt kötelező tartalmi eleme pedig a tartás, vagy életjáradék fizetése.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [8] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy pusztán gondozás, gondviselés ellenében öröklési szerződés érvényesen valóban nem köthető. A bizonyítékok mérlegelésével azonban megállapította, hogy az alperes megfelelő anyagi eszközökkel rendelkezett ahhoz, hogy tartási jellegű szolgáltatásokat nyújtson az örökhagyónak. Megállapította, hogy az alperes életvitelszerűen együtt élt az örökhagyóval, rendszeresen bevásárolt részére a saját költségén, a csekkeket befizette, a rezsi egy részét állta, az ingatlan környezetét rendben tartotta, a mindennapi életben is segítette az örökhagyót. Utalt rá, hogy az alperesnek az örökhagyó körülményeihez és elvárásaihoz igazodó tartást kellett nyújtania, ennek pedig eleget tett saját költségén, így a szerződés nem érvénytelen.
- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Határozatában kifejtette, hogy a peres felek közötti jogvita tárgyát a másodfokú eljárásban változatlanul az képezte, hogy az alperes és az örökhagyó között

létrejött szerződés tartalmánál fogva jogszabályba ütköző és így érvénytelen-e vagy sem. Kiemelte, hogy a felperes érvénytelenségi okként a kereseti és a fellebbezési kérelmében következetesen azt jelölte meg, hogy az alperes a szerződésben csupán az örökhagyó gondozására, nem pedig a tartására vállalt kötelezettséget.

- [10] A csatolt szerződés tartalma alapján azt állapította meg, hogy az alperes tipikusan tartási jellegű szolgáltatások nyújtását vállalta azzal, hogy azokat az örökhagyó mindenkori állapotának megfelelően kellett teljesítenie, az örökhagyó pedig a nyugdíjával szabadon rendelkezhetett. Kifejtette, hogy a szerződés tartalmának ilyen módon történő részletes meghatározása mellett semmilyen jelentősége nincs a pusztá szóhasználatnak, amely szerint az alperes „gondviselésre” vállalt kötelezettséget. Ez a kifejezés a szerződés tágabb szövegkörnyezetéből nem ragadható ki, az ugyanis téves értelmezéshez vezetne. Megállapította, hogy az alperes számos tartási elemet is magában foglaló, komplex szolgáltatás nyújtására vállalt kötelezettséget, így a szerződés megfelelt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 655.§ (1) bekezdésben megfogalmazott törvényi követelményeknek, emiatt az öröklési szerződés nem ütközik jogszabályba, tehát nem érvénytelen.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének helytadó ítélet meghozatalát kérte.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 655.§ (1) bekezdését, a Pp. 78.§ (1) bekezdését, a Ptk. 200.§ (2) bekezdését és 207.§ (1) bekezdését.

A felperes szerint a bizonyítási eljárás eredményeképpen az állapítható meg, hogy az alperes 2002. június 15-től 2011. december 3-ig semminemű tartást vagy gondozást nem nyújtott az örökhagyó részére. Változatlan álláspontja szerint az öröklési szerződésben az örökhagyó nem tartás és életjáradék, hanem gondviselés ellenében ruházta át a vagyonát az alperesre. Hivatkozott arra, hogy az alperes a bevásárlásban segített, azonban a néhai semmilyen ápolásra nem szorult, és az alperes nem is lakott életvitelszerűen a perbeli ingatlanban. Érvelése szerint az örökhagyó csak tartás vagy életjáradék ellenében köthetett volna érvényesen öröklési szerződést, gondozás ellenében nem. Az eljáró bíróságok szerinte tévesen értelmezték az öröklési szerződés tartalmát, mert abban nincs az alperest terhelő tartási kötelezettség.

- [12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

- [14] A Pp. 270.§ (2) bekezdésének és a Pp. 275.§ (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [15] A felperes a per során következetesen - így a keresetében, a fellebbezésében és a felülvizsgálati kérelmében is - a hagyaték tárgyát képező ingatlan 1/2 tulajdoni hányadában kérte a tulajdonjogának megállapítását, amelynek indokaként arra hivatkozott, hogy az öröklési szerződés jogszabályba ütköző, tehát érvénytelen, ezért a törvényes öröklés rendje érvényesül. A felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy az örökhagyó és az alperes által kötött öröklési szerződés tartalmilag megfelel-e a Ptk. 655.§ (1) bekezdésében foglalt feltételeknek.
- [16] Helytállón hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy öröklési szerződést érvényesen tartás vagy életjáradék ellenében lehet kötni, kizárólag gondozás fejében nem. Egységes a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy - a szerződéskötés időpontjában alkalmazandó anyagi jogi rendelkezések helyes értelmezésének megfelelően - kizárólag gondozás ellenében öröklési szerződés érvényesen nem köthető (Pfv.I.20.774/2010/6., Pfv.V.21.022/1995.).
- [17] Egyetért a Kúria a másodfokú bírósággal a tekintetben, hogy az öröklési szerződés mint okirati bizonyíték tartalma alapján az állapítható meg, hogy az alperes tipikusan tartási jellegű szolgáltatások nyújtását vállalta azzal, hogy azokat az örökhagyó mindenkor állapotának megfelelően kellett teljesítenie. Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság az okiratból, hogy az alperes nem csupán az örökhagyó gondozását vállalta a szerződésben, hanem tartási elemeket is magában foglaló, komplex szolgáltatás nyújtására vállalt kötelezettséget. A szerződés alapján egyértelmű az is, hogy ezeknek a szolgáltatásoknak a teljesítését az alperes a saját költségén vállalta, hiszen a szerződő felek úgy rendelkeztek, hogy az örökhagyó a nyugdíjával szabadon rendelkezhetett. A Kúria rámutat: a bizonyítékok helyes és okszerű mérlegelésével jutottak az eljáró bíróságok arra a következtetésre, hogy az alperes a tartási szolgáltatások nyújtásához megfelelő anyagi eszközökkel rendelkezett.
- Helytállón mutatott rá a másodfokú bíróság arra is, hogy a szerződés pusztán szóhasználat, nevezetesen a „gondviselés” szó a szövegkörnyezetből kiragadva a szerződés téves, a felperes által a felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott Ptk. 207.§ (1) bekezdésébe ütköző értelmezéséhez vezetne.
- [18] Mindezek alapján a Kúria egyetértett a másodfokú bíróság megállapításával, amely szerint az öröklési szerződés megfelelt a Ptk. 655.§ (1) bekezdésében megfogalmazott követelményeknek, tehát nem ütközik jogszabályba, így nem érvénytelen.
- [19] Kiemeli a Kúria, hogy a szerződés szövegének, illetve tartalmának

értelmezésén túl nem kellett az eljáró bíróságoknak vizsgálniuk a szerződés teljesítését, vagyis azt, hogy az alperes az abban foglaltaknak megfelelően teljesítette-e az örökhagyó felé vállalt kötelezettségeit, ugyanis az alperes esetleges szerződésszegése sem adhatna alapot az öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítására. A szerződés teljesítésének az annak megszüntetése iránt indított perben lenne jelentősége, illet azonban az örökhagyó életében nem indított, a leszármazója pedig arra nem jogosult.

- [20] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [21] Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban a Kúria előtt ismert költsége nem merült fel, ezért arról nem kellett dönten.
- [22] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [23] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271.§ (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2016. október 12.

. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Salamonné Dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. bíró